basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS HUISTAAL V3

FEBRUARIE/MAART 2016

PUNTE: 100

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 7 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings:

AFDELING A:	Opstel	(50)
AFDELING B:	Langer Transaksionele Tekste (2 x 25)	(50)

2. Beantwoord EEN vraag in AFDELING A en TWEE vrae in AFDELING B.

3. Skryf in die taal waarin jy geassesseer word.

4. Begin ELKE afdeling op ’n NUWE bladsy.

5. Jy moet jou werk beplan (bv. ’n breinkaart/diagram/vloeidiagram/kernwoorde), proeflees en redigeer. Die beplanning moet VOOR die finale produk gedoen word.

6. Alle beplanning moet duidelik aangedui word en daarna netjies deurgehaal word.

7. Jy moet jou tyd soos volg bestee:

   AFDELING A: ongeveer 80 minute
   AFDELING B: ongeveer 70 (2 x 35) minute

8. Nommer elke skryfstuk korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.

9. Die titel/opskrif word nie in aanmerking geneem as die woorde getel word nie.

10. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: OPSTEL

VRAAG 1

Kies EEN van die volgende opdragte en skryf ’n OPSTEL van 400–450 woorde.

1.1 ’n Reis om te onthou **[50]**

1.2 **Die dag toe ek gewaag het ...** **[50]**

1.3 **KENNIS MAAK DIE VERSKIL.** **[50]**

1.4 *“Vriendskap is altyd ’n heerlike verantwoordelikheid – dis nooit net vanselfsprekend nie.”* ~ *Kahlil Gibran* ~ **[50]**

1.5 Skryf ’n opstel wat met die onderstaande paragraaf afsluit.
Jy moet dié slotparagraaf in die ANTWOORDEBOEK oorskryf.

Ja, so gaan dit met ons dromers. Dis ’n lewe van hoogtes en dieptes, hoop en nóg ’n keer hoop. Maar ék wil nie anders wees nie. Sonder drome sterf ’n mens. **[50]**

1.6 Kies EEN van die volgende visuele prikkels en skryf 'n opstel daaroor. Verskaf jou eie opskrif.

1.6.1

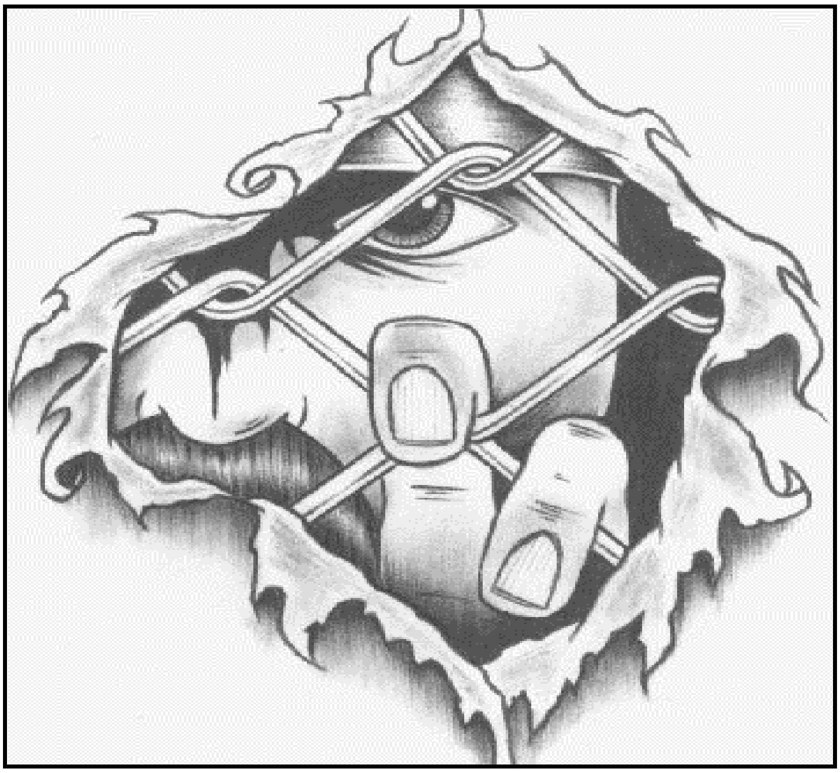

[Uit: www.photostock.com] **[50]**

1.6.2

[Uit: www.photostock.com] **[50]**

1.6.3

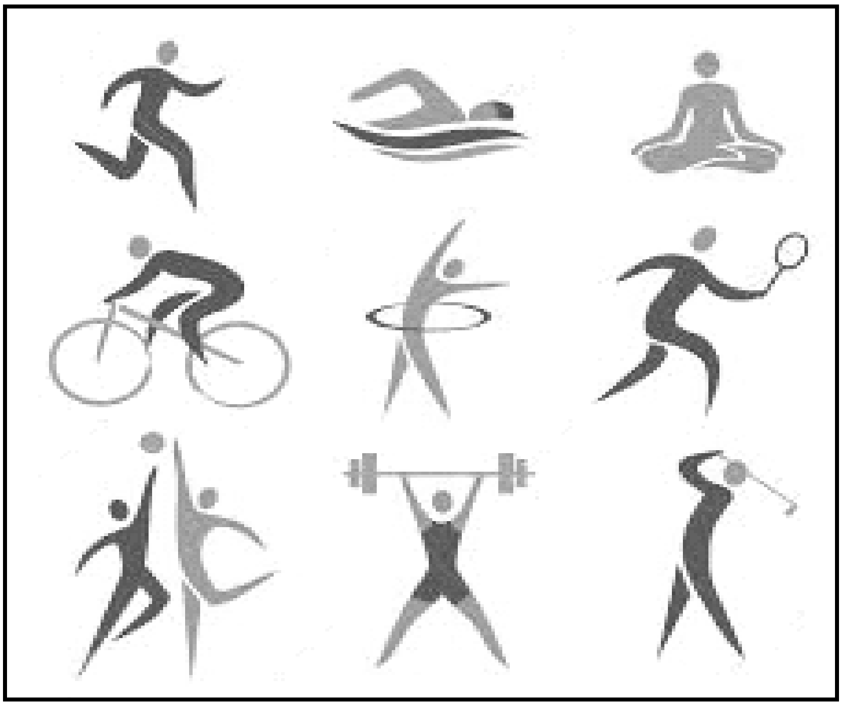

[Uit: www.photostock.com]

[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE

VRAAG 2

Kies TWEE van die volgende opdragte en skryf 180–200 woorde elk.

2.1 **VRIENDSKAPLIKE BRIEF**

Jou vriend/vriendin se ouerhuis is onlangs deur 'n natuurramp verwoes.

Skryf 'n BRIEF aan hom/haar waarin jy hom/haar bemoedig. **[25]**

2.2 **BRIEF AAN DIE PERS**

Die moderne jeug is lam in die knieë!

Suurstofdiewe en rusbankruspers gee die toon aan!

Waar kry ons manne en vroue met woema en wilskrag,

met murg in die pype vir die eise van die toekoms?

Die bostaande boodskap word landwyd deur middel van sms'e versprei.

Reageer op hierdie beskuldiging deur middel van 'n BRIEF AAN DIE PERS. **[50]**

2.3 **HULDEBLYK**

Jou gunstelingonderwyser(-es) gaan binnekort aftree as gevolg van ernstige gesondheidsprobleme. Jy moet namens julle klasgroep by die afskeidsfunksie vir dié unieke mens 'n huldeblyk lewer.

Skryf jou HULDEBLYK. **[25]**

2.4 **RESENSIE**

Die redakteur van die plaaslike biblioteek se maandblad het jou gevra om jou gunstelingboek vir dié maandblad te resenseer.

Skryf die RESENSIE. **[25]**

2.5 GESKREWE ONDERHOUD

Een van jou skool se leerders het nasionale kleure in ’n sportsoort verwerf en moes Suid-Afrika oorsee verteenwoordig.

Ná sy/haar terugkeer uit die buiteland moet jy, as joernalis van die skool se koerant, met hom/haar ’n onderhoud voer.

Skryf dié ONDERHOUD neer. **[25]**

2.6 KOERANTARTIKEL

Jy is ’n joernalis van julle skoolkoerant. Die redakteur vra jou om ’n artikel oor die onderstaande onderwerp te skryf:

Jy ís wat jy eet!

Skryf dié KOERANTARTIKEL. **[25]**

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

Kopiereg voorbehou

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS HUISTAAL V3

FEBRUARIE/MAART 2016

MEMORANDUM

PUNTE: 100

Hierdie memorandum bestaan uit 11 bladsye.

Kopiereg voorbehou

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

AFDELING A: OPSTEL

AFDELING A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer. Die kandidaat mag slegs oor EEN onderwerp of prikkel skryf. Hy/Sy mag enige soort opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreteer, skryf. Slegs die finale poging word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste opstel nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die opstel die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud:	**I = KI = 20**
Taal, styl en redigering:	**T = Gh = 9**
Struktuur:	**S = K = 4**
Skryf dan die totaal van die opstel aan die regterkant (onder die opstel).	**33**

Dra die punt uit 50 oor na die BEGIN van die opstel (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

DIE FORMAAT VAN DIE OPSTEL

- **Inleiding:** Dit is gewoonlik een paragraaf waarin die onderwerp bekendgestel word. Dit behoort treffend, relevant, saaklik en kort te wees.
- **Liggaam:** Dit is verskeie paragrawe waarvan die eerste sinne gewoonlik die hoofgedagte bevat. Die daaropvolgende sinne is ter ondersteuning van die hoofgedagtes en is menings van die skrywer. Die laaste sinne bevat gewoonlik die samevatting van die hoofgedagte.
- **Slot:** Dit is die laaste paragraaf wat die opsomming van die skrywer se mening of sy/haar standpunt insluit. In die geval van ’n verhalende, beskrywende en bespiegelende opstel vat die slot die skryfstuk saam, terwyl ’n argumenterende en beredeneerde opstel se slot die skrywer se finale standpunt/mening weerspieël.

VRAAG 1

Riglyne

Assesseer die opstel, sonder vooroordeel, vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie. Hierdie moontlikhede (onderstaande memorandum) mag nie as bindend beskou word nie. Die leerder bied dus enige soort opstel aan, soos **byvoorbeeld**:

1. ’n Reis om te onthou: Die kandidate kan die opstel as ’n **beskrywende** opstel aanbied. Indien die onderwerp handel oor ’n spesifieke reis, moet hierdie reis beskryf word. Die **verhalende** opstel sal fokus op waarom die reis onthou sal word. Hierdie onderwerp leen hom ook tot ’n **bespiegelende** opstel waar die kandidaat besin waarom die reis ’n indruk op hom/haar gemaak het. Die belangrikheid van reis kan **beredeneer** word. Die opstel kan ook voorsiening vir ’n geestelike reis maak. **[50]**

2. Die dag toe ek gewaag het … Indien die kandidaat die opstel as ’n **verhalende** skryfstuk aanbied, sal die fokus op die gebeure en gevolge van die waagstuk konsentreer. Die kandidaat kan ook sy/haar gevoelens tydens die waagstuk in ’n **beskrywende** opstel aanbied. Indien die kandidaat ’n **argumenterende of beredeneerde** opstel aanbied, moet die kandidaat op ’n subjektiewe wyse die leser van sy/haar perspektief oortuig dat dit die moeite werd is om kanse te waag al dan nie. Indien die kandidaat oor die sin van waagstukke besin, kan dit as **bespiegelende** opstel slaag. **[50]**

3. Kennis maak die verskil: Hierdie opstel kan tot ’n **bespiegelende** opstel lei indien die kandidaat oor die geldigheid al dan nie van die stelling wonder. Daar kan ook **geargumenteer** word dat onkunde soms beter as kennis is. Die kandidaat kan ook die verskillende soorte kennis soos byvoorbeeld emosionele of lewenskennis aanraak. As **verhaal** kan die kandidaat vertel hoe kennis hom/haar gered het omdat dit die verskil tussen lewe en dood beteken het. **[50]**

4. Vriendskap is altyd ’n heerlike verantwoordelikheid ...: Hierdie opstel kan tot al die soorte opstelle lei. As ’n **verhalende** opstel kan die kandidaat **verhalend** skryf oor ’n insident wat die onderwerp na vore bring. In ’n **beskrywende** opstel kan verskillende soorte vriendskappe beskryf word. By ’n **argumenterende** aanbieding kan die kandidaat oortuig dat vriendskappe ’n verantwoordelikheid is en dit nie net sommer as vanselfsprekend aanvaar moet word nie. ’n **Beredeneerde** aanbieding kan argumente wat die teendeel bewys, aanraak. In ’n **bespiegelende** inhoud kan daar oor die universele begrip van vriendskap geskryf word. **[50]**

5. Ja, so gaan dit met ons dromers … Hierdie onderwerp kan tot verskeie interpretasies lei wat onder andere **verhalend**, **bespiegelend** of **argumenterend** kan wees. ’n **Verhaal** sal fokus op hierdie onderwerp as tema of lewensles. By ’n **bespiegelende** interpretasie kan die kandidaat die wenslikheid van drome bepeins. Indien die kandidaat skryf dat dit voordelig/goed/lekker/noodsaaklik is om te droom en daaruit iets te leer, kan dit as ’n **argumenterende** opstel aanvaar word. **[50]**

6.1 Gesig deur draad: Interpretasies kan lei tot **beskrywende**, **verhalende**, **bespiegelende** skryfstukke, bv. ’n **beskrywing** van die emosies wat iemand wat inperking beleef. ’n **Verhaal** kan handel oor hoe iemand se lewe verloop het wat tot sy/haar inperking gelei het. Hierdie onderwerp kan ook **bespiegel** of afsondering tot ’n mens se voordeel kan strek. ’n **Argumenterende** opstel kan fokus op die regverdigheid, al dan nie, van mense se vooroordele ten opsigte van iemand wat dit verkies om alleen te lewe. **[50]**

6.2 Stukkende gloeilampie: Die kandidaat kan die **verhaal** vertel van iemand wie se lewe as gevolg van ’n spesifieke gebeurtenis skeefgeloop het/vernietig is. As **beskrywende** opstel kan die kandidaat verskillende mense beskryf wie se lewensdrome nie gerealiseer het nie. Indien die kandidaat **argumenteer** oor die belangrike redes waarom ’n mens nie sommer moet tou opgooi nie, kan die skryfstuk as ’n **argumenterende** opstel slaag. Daar kan **beredeneer** word of daar in die samelewing nut vir wanfunksionele praktyke is. ’n **Bespiegelende** opstel kan op die gebroke samelewing fokus waarin sommige mense hulself bevind. Eskom en beurtkrag kan ook as onderwerp **beredeneer/beskryf** word. **[50]**

6.3 Sport: Hierdie onderwerp kan tot ’n **verhalende**, **bespiegelende**, **beskrywende**, **beredeneerde** en **argumenterende** skryfstuk lei. Moontlikhede: ’n **Verhaal** kan oor ’n sportprestasie/’n sportman se lewensverhaal handel. As **bespiegelende** opstel kan die kandidaat oor die waarde van sport in ’n mens se lewe besin. Die ywerige sportentoesias se emosies, gedagtes, fisieke uitputting ens. kan **beskryf** word. Die kandidaat kan ook **beredeneer/argumenteer** dat sport ’n doel in die lewe het. **[50]**

SOORTE OPSTELLE:

VERHALENDE OPSTEL

Dit is ’n interessante vertelling van ’n storie/gebeurtenis(-se) (gewoonlik uit die verlede). Dit kan vanuit enige perspektief geskryf word.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit handel oor iets wat gebeur het en vertel word (’n storie of gebeurtenis).
- ’n Sterk oortuigende storielyn ontwikkel logies en die verhaal oortuig.
- Dit is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend en interessant, dit oortuig en ontwikkel logies, daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf, maar kan fiktief wees.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- ’n Treffende inleiding wat die leser boei moet aangebied word.
- ’n Verrassende slot rond die inhoud af.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Dit gebruik gewoonlik die verlede tyd.

BESKRYWENDE OPSTEL

Die skrywer beskryf iets/iemand soos hy/sy dit ervaar (dis moeilik om iets te beskryf wat nie eerstehands ervaar is nie) en stel die leser in staat om die onderwerp wat beskryf word, net so lewendig soos hy/sy te beleef.

Hou die volgende in gedagte:

- Waarnemings met al vyf sintuie en ’n goeie woordeskat word vereis.
- Insig, begrip, ’n eie belewing en sinvolheid geniet aandag (dit is meer as net die opnoem van waarnemings).
- Tekste kan varieer van meer realisties tot ’n verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor dit wat beskryf word, kan gegee word.
- Plekke en gebeure word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idiome en spreekwoorde word oorspronklik aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Beskrywing het atmosfeer en stemming ten doel: dit word gedoen deur die konnotasie en nie die denotasie van woorde nie.
- Stylfigure kan gebruik word.

BEREDENEERDE OPSTEL

Dis objektief en probeer om ’n gebalanseerde gesigspunt van beide kante van ’n argument te gee. Die skrywer oorweeg verskeie aspekte van die onderwerp onder bespreking en bied teenstellende menings onpartydig aan. Die skrywer mag tot ’n spesifieke gevolgtrekking aan die einde van die opstel kom, maar die argumente vir en teen die onderwerp moet goed gebalanseerd en duidelik ontleed wees in die ontwikkeling van die opstel.

Hou die volgende in gedagte:

- Die opstel handel oor ’n onderwerp waaroor standpunt, alreeds tydens die inleiding, ingeneem word.
- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Dit bevat goed gemotiveerde en ondersteunende stellings.
- ’n Gevolgtrekking word in die slotparagraaf, wat aansluit by die inleiding, gemaak. Die slot gee ’n sterk aanduiding van die skrywer se mening.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Hoewel objektief, kan die skrywer ook persoonlik raak.

BESPIEGELENDE OPSTEL

Die skrywer oorweeg/deurdink ’n idee/lewenswaarheid en gee sy/haar emosionele reaksies en gevoelens weer. Dit bespiegel oor ’n droom of wense/moontlikhede.

Hou die volgende in gedagte:
- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink: verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg.
- Dis persoonlik van aard.
- Daar is ’n definitiewe struktuur, maar ’n gevolgtrekking is nie nodig nie.
- Dit hoef nie ’n gebalanseerde bespreking te bied nie – dit kan humoristies of ernstig geskryf word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

ARGUMENTERENDE OPSTEL

Die skrywer het ’n spesifieke mening en argumenteer daaroor om sy/haar standpunt te motiveer.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit is subjektief en definitiewe menings moet gestel word.
- ’n Eie mening word op ’n baie oorspronklike en treffende manier gegee.
- ’n Reeks argumente om perspektief te motiveer, word gegee.
- Verdediging of aanval van ’n saak word enduit volgehou.
- ’n Verskeidenheid stylfigure en oorredingstegnieke kan gebruik word.
- Sterk gevoelstaal wat emosioneel is, maar nie kru taal nie, kan gebruik word.
- Daar moet ’n duidelike en oortuigende slot wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE

AFDELING B word volgens die rubriek uit 25 geassesseer. Slegs TWEE tekste word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste teks nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die skryfstuk die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:
Inhoud, beplanning en formaat: **I = K = 11**
Taal, styl en redigering: **T = G = 6**
Skryf dan die totaal van die skryfstuk aan die regterkant (onder die teks). **17**

Dra die punt uit 25 oor na die BEGIN van die skryfstuk (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

VRAAG 2

1. **VRIENDSKAPLIKE/INFORMELE BRIEF**

Die brief se inhoud fokus op bemoediging aan die vriend/vriendin.

Hou die volgende in gedagte:
- Gebruik informele taal, register en styl.
- Skryf in beskrywende, maar eenvoudige taal.
- Skryf logies en volgens 'n spesifieke doel.
- Daar moet 'n inleiding, liggaam en slot wees.
- Die adres en die datum moet bo-aan verskyn.
- Na die skrywer se adres volg 'n informele aanhef.
- Sluit die brief informeel/semi-formeel af, gevolg deur die skrywer se naam. **[25]**

2. **FORMELE BRIEF: BRIEF AAN DIE PERS**

In die brief aan die pers moet die skrywer se reaksie oor die aanklag wat in die sms gemaak is dat die jeug nie opgewasse is vir die eise van die toekoms nie, duidelik uiteengesit word. Die skrywer moet duidelik aantoon of hy/sy saamstem al dan nie en redes aanbied.

Hou die volgende in gedagte:

- Die formaat is formeel: daar moet dus twee adresse wees. Die res van die brief se formaat moet korrek wees volgens die vereistes wat vir formele briewe geld.
- Die inhoud is baie belangrik, so ook die styl, struktuur en doel.
- Styl: Dit behoort saaklik, formeel maar hoflik te wees. Eenvoudige, direkte taal is nodig.
- Struktuur: Die brief moet uit paragrawe bestaan waarin op die skrywer se reaksie gefokus word.
- Die doel van die brief is om die skrywer se reaksie op die beskuldiging te gee.
- Die formele register moet gebruik word, soos bv. "u" in plaas van "jy"/"jou".
- Die afsluiting is formeel en bevat die skrywer se voorletters, van en titel, byvoorbeeld:

Die uwe

P. van Zyl

P. van Zyl **[25]**

3. HULDEBLYK

Die huldeblyk bring hulde aan 'n gunstelingonderwyser wat aftree.

Hou die volgende in gedagte:

- Die onderwyser se naam en van, adres en ouderdom, datum van aftrede, plek waar die persoon aftree, oorsaak van aftrede, duur van betrokkenheid by die skool behoort gegee te word.
- Prestasies, hoogtepunte en gemeenskapsbetrokkenheid kan ingesluit word.
- Die fokus hier behoort te wees wat die onderwyser vir die leerders beteken het.
- Gebeurtenisse en staaltjies/persoonlike herinneringe behoort ingesluit te wees.
- Die trant moet waarderend wees.
- Iets persoonliks, soos 'n gedig, kan bygevoeg word.
- Die taal, styl en register is formeel, opreg en uit die hart.
- Die spreker kan eufemismes gebruik. **[25]**

4. RESENSIE

Die resensie fokus op die kandidaat se gunstelingboek vir plasing in die maandblad.

Hou die volgende in gedagte:

- Regverdige, eerlike evaluering van die werk is noodsaaklik.
- Daar is nie (meer) 'n vaste formaat nie; die resensent bepaal waarop hy/sy wil fokus.
- Dit gee 'n individuele respons op die boek.
- Dit verskaf die resensent se mening: daarom is dit gewoonlik subjektief.
- Dit gee toepaslike feite bv. naam van die boek, die skrywer en die storielyn. **[25]**

5. GESKREWE ONDERHOUD

Die onderhoud word met 'n nasionale sportpersoon, wat reeds in die buiteland deelgeneem het, gevoer.

Hou die volgende in gedagte:

- Gepaste vrae vorm deel van die onderhoud.
- Die name van die sprekers word aan die linkerkant van die bladsy geskryf.
- Elke nuwe spreekbeurt word op 'n nuwe reël geskryf.
- Gesproke Afrikaans moet omgeskakel word in geskrewe Afrikaans. **[25]**

6. **KOERANTARTIKEL**

Die koerantartikel fokus op mense se eetgewoontes. Die skrywer kan 'n objektiewe standpunt vir of teen die onderwerp inneem.

Hou die volgende in gedagte:

- Stel feite kortliks en akkuraat.
- Belangrike en relevante feite moet objektief gegee word.
- 'n Subtitel kan ook gegee word.
- Menings van kundiges oor hierdie onderwerp kan deel van die artikel se inhoud vorm. **[25]**

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

LET WEL:

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0–50 is in VYF hoofvlakomskrywings verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vlakomskrywings in ’n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in ’n hoë en lae vlak beïnvloed nie.

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE]

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD & BEPLANNING (Respons en idees) Organisering van idees vir beplanning; Bewustheid van doel, gehoor en konteks 30 PUNTE	Hoë vlak	28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
		-Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting -Idees is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke -Uitsonderlike organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons baie goed; getuig van vaardigheid -Idees heeltemal relevant, interessant en lewer bewys van volwassenheid -Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend -Idees redelik samehangend en oortuigend -Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Wisselvallige samehang in respons -Idees onduidelik, nie oorspronklik nie -Min bewys van organisasie en samehang	-Respons heeltemal irrelevant -Idees deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie -Vaag en herhalend -Geen organisasie nie en is onsamehangend
	Lae vlak	25–27	19–21	13–15	7–9	0–3
		-Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van ’n opstel ontbreek -Idees intelligent en volwasse -Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons goed; getuig van vaardigheid -Idees relevant, interessant -Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid -Idees redelik samehangend en oortuigend -’n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons is grootliks irrelevant. -Idees begin los staan en kan verwarrend wees -Skaars ’n bewys van organisasie en samehang	-Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie -Heeltemal irrelevant en ontoepaslik -Deurmekaar en geen fokus nie

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE] (vervolg)

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
TAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks; Woordkeuse; Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika, spelling 15 PUNTE	Hoë vlak	14–15	11–12	8–9	5–6	0–3
		-Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend -Toon retories treffend en effektief -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Knap gedaan	-Toon, styl, register en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik effektief en 'n deurlopende gepaste toon word gebruik -Grammatika en spelling grootliks foutvry -Baie goed gedoen	-Toon, register, styl en woordeskat gepas vir doel, gehoor en konteks -Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra -Toon is gepas -Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk	-Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie -Taalgebruik baie basies -Toon en woordkeuse skaars toepaslik -Baie beperkte woordeskat	-Taal onverstaanbaar -Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks -Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak
	Lae vlak	13	10	7	4	
		-Taalgebruik uitstekend en toon is retories effektief -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Baie goed tot knap gedaan	-Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief -Toon gepas en effektief -Enkele foute in grammatika en spelling -Goed gedoen	-Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk -Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele	-Taalgebruik onvoldoende -Weinig indien enige sinsverskeidenheid -Woordeskat baie beperk	
STRUKTUUR Kenmerke van teks; Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie 5 PUNTE		5	4	3	2	0–1
		-Uitstekende ontwikkeling van onderwerp -Uitsonderlike detail -Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer	-Logiese ontwikkeling van details -Samehangend -Sinne en paragrawe logies en toon variasie	-Relevante detail ontwikkel -Sinne en paragrawe goed gekonstrueer -Opstel maak nog effens sin	-Sommige punte geldig -Sinne en paragrawe foutief -Opstel maak nog sin	-Noodsaaklike punte ontbreek -Sinne en paragrawe foutief -Opstel maak nie sin nie

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR TRANSAKSIONELE TEKSTE – HUISTAAL [25 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD, BEPLANNING & FORMAAT Respons en idees; Organisering van idees vir beplanning; Doel, gehoor, kenmerke/konvensies en konteks 15 PUNTE	13–15	10–12	7–9	4–6	0–3
	-Respons uitsonderlik, bo verwagting -Idees intelligent en volwasse -Grondige kennis van kenmerke van die soort teks -Skryfwerk behou fokus -Samehang in inhoud en idees -Idees behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste en akkurate formaat	-Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks -Behou fokus – geen afwyking nie -Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste formaat met onbeduidende foute	-Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks -Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings -Redelike samehang in inhoud en idees -Sommige detail ondersteun die onderwerp -Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute	-Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks -Aanduiding van fokus, maar met afwykings -Inhoud en idees nie altyd samehangend nie -Min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas -Kritiese foute begaan	-Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie -Betekenis onduidelik met groot afwyking -Geen samehang in idees en inhoud nie -Baie min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
TAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl, doel/effek, gehoor en konteks; Taalgebruik en konvensies; Woordkeuse; Punktuasie en spelling 10 PUNTE	9–10	7–8	5–6	3–4	0–2
	-Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer -Feitlik foutloos	-Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer -Baie goeie woordeskat -Oorwegend foutloos	-Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks -Enkele grammatikafoute -Voldoende woordeskat -Foute belemmer nie betekenis nie	-Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika onakkuraat met etlike foute -Basiese woordeskat -Betekenis belemmer	-Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie -Besaai met foute en verward -Woordeskat nie geskik vir doel nie -Betekenis ernstig belemmer

Kopiereg voorbehou